

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1188

Son Peygamber
HZ. MUHAMMED (SAS)
- SİYER-İ NEBİ -
Prof. Dr. Eyüp BAŞ

Yayın Koordinatörü
Murat AYDEMİR
Edebi Redaksiyon
Emrah AYDEMİR
Kapak Tasarım
Emin BEBEK
İç Tasarım
R. Ahmet AKAY

ISBN: 978-975-389-822-5

1. Baskı, Temmuz 2023, Ankara, 1.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 08.11.2022
tarih ve 173 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

*Bu eserin ilmi/edebi redaksiyonu İLK SAY Kurulu
marifetiyle yapılmıştır.*

Yayıncı Sertifika No: 48058

Ostim OSB Mah. 1256. Cad. No: 11
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

SON PEYGAMBER
HZ. MUHAMMED ^(SAS)

صوڭ پيغامبر محمد (ﷺ)

PROF. DR. EYÜP BAŞ

*Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.)
ve
ona vahyedilen yüce mesajın muhatabı tüm
insanlara...*

ÖN SÖZ

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hayat hikâyesini kaleme alanların çoğu, onun dünyada hayatı en çok araştırılan, yazılan ve okunan kişilerden biri olduğunu dile getirirler. Ben bunu dillendirmeyeceğim. Ancak gerçeklik payının olduğunu düşünmüyorum da değilim. Çünkü Hz. Muhammed'in hayatı, İslâm âlemi kadar Müslüman olmayan toplumların da ilgisini çekmiştir ve bu durum yüzyıllardır böyledir. Sayısal bir tespiti bildiğim kadarıyla yoktur ama muhtemelen yüzyıllar içerisinde binlerce siyer-i Nebî kaleme alınmıştır. Sayısı her ne olursa olsun, yıllardır akademik ilerlemelerimle ilgili farklı konularda araştırmalar yapmış olmama rağmen, ben de siyer-i Nebî yazıcılığında var olmak istedim. Zihnimi hep meşgul eden bu konuyu, 2013 yılı Kasım ayında eyleme dönüştürmeye başladım. Yeni okumalarım ve yazmaya başladığım metinlerin olgunlaşması, yürüttüğüm bazı yönetsel görevler de olunca hayli zaman aldı.

Kaleme alacağım siyer-i Nebî'de hep düşündüğüm şey, Hz. Muhammed'i anlatımın tam merkezine koymaktı. Çünkü okuduğum, yararlandığım siyerlerde daima uzun bir İslâm öncesi dönem anlatımı olur, Hz. Muhammed'in peygamberlik öncesi ve sonrası hayatı araya giren çeşitli tematik anlatımlarla kesilir ve kronoloji kopar, kimi zaman hayatın akışı tamamen durmuş gibi davranılarak ibretlik gelişmeler ve İslâm öğretisi üzerinden nasihatler paylaşılırdı. Saydığım bu yazım tercihlerine kısmen veya hepsine birden sahip olan siyer kitapları vardı. Ama bana göre, söz konusu tercihlerden herhangi birini benimsemeyeni yoktu.

Söz konusu düşünce ve kanaatler doğrultusunda bir planlama yaptım. Bu plana göre siyere doğrudan Hz. Muhammed'in doğumu ile başlanıp ailesi ve hayatının ilk dönemleri ile devam edildi. Onun peygamberlik öncesi hayatının 40 yılı, zaten bölgedeki siyasi, ticari, dinî ve sosyokültürel ortamın içerisinde

geçtiği için -zaman zaman daha eski tarihlere/dönemlere atıflarda bulunulsa da- ayrıca ve fazlaca uzak geçmişe gidilmedi. İslâm öncesi döneme ve Câhiliye Devri'ne dair özel bir başlık açılmadı. Mevcut ortam mümkün olduğunca Hz. Muhammed'in hayatıyla ilgi kurularak eş güdüm içerisinde verildi. Peygamberliğinin Mekke ve Medine yılları, siyasi-askerî mücadele ile devam eden görünümüne ek olarak özel hayatının insani, bireysel, duygusal yönleri ve İslâmî kimliğinin hayatı kuşatan her bir unsuru göz ardı edilmeden anlatıldı. Geçen yılların sadece seferden sefere koşulan yıllar olmadığı önemsendi. Bazı siyer çalışmalarında görülen toplumun farklı kesimleriyle ilişkiler (müşriklerle, Yahudilerle, Hristiyanlarla) müstakil başlıklar altında değil, kronolojik akış içerisinde verildi.

İçeriğe ilişkin sergilenen tavırda, mümkün olduğunca okuyucunun siyerin bütün aşamalarını bildiği ön kabulüyle metin tesisi yapılmadı. Gelişen olay örgülerinin bilgi ve kavramları, anlatım sürecine uygun bir şekilde görseller eşliğinde yayılmaya çalışıldı. Bu noktada karşılaşılan en önemli sorun ise, çok benimsenmiş olmasına rağmen olayların temel kaynaklardaki verilere bağlı kronoloji belirsizliği oldu. Neticede gerek kronoloji bağlamında gerekse olayların anlatımlarında karşılaşılan ihtilafı bilgilere gerekmedikçe yer verilmedi. Genel kabul görmüş rivayetlerle yer, zaman, mekân bilgileri ve gelişmelerdeki sebep-sonuç ilişkileri göz ardı edilmeden bir telif oluşturuldu. Bütün bunları yaparken en zor şey ise, az ve öz yazabilmeye çalışmak oldu.

Biyografi kısmından sonra ise akışı bozmamak düşüncesiyle daha önce değinilemeyen Hz. Peygamber'in (s.a.s.) önderliğinde yaşanan köklü değişime, insan onurunu merkeze koyan ve evrensel huzuru vadeden bazı ilkelere, onun hayatının çeşitli yönlerine, siyer-i Nebî'de kim kimdir ve kronoloji kısımlarına yer verildi. Bölümlerde yoğun dipnot uygulaması kullanılmadı. En sona ise araştırma ve yazım sürecinde yararlanılan temel kaynaklardan ve çağdaş araştırmalardan bir seçki konuldu.

Metin içerisindeki tarihlendirmeler, her ne kadar o dönem için hicri takvim kabul edilmemiş olsa da hicret sonrası dikkate alınarak yapıldı. Eserin zikredilen söz konusu planlamasıyla biyografi yazımında olay örgülerinin inşası, olay tahlilleri, karakter betimlemeleri ve tematik tahlillerin hepsinin bütüncül bir örneklikte verilmesi hedeflendi. Bir diğer husus ise, eserin başta Arapça olmak üzere farklı dillere tercüme edilerek -Türkçesiyle birlikte olması da

mümkün olarak- yayımlanabilmesinin dil, üslup ve hacim gibi gerekliliklerini dikkate almak oldu. Elinizdeki siyer kitabı, örgün ya da yaygın öğretim süreçlerinde yürütülen ders/kurs/seminerlerde kullanılabilecek hacimde Türkçe/Osmanlıca bakışımı olarak hazırlandı.

Ne mutlu bana ki araştırma ve yazma süreci için bahsettiğim bütün zorluklar ve arkası gelmez sorgulamalar şimdilik bitti gibi. Doğru anlama ve anlaşılabilirlik idealiyle kaleme aldığım elinizdeki bu çalışmayla Hz. Peygamber'in söz ve fiillerine, hayatının gerçekliklerine aykırı bir şey yazmamış olmak tek niyazımdır.

Son olarak varlık sebeplerim anne babam Mediha-Mehmet Baş'ın üzerindeki emeklerini, kayınvalidem ve kayınbabam Leyla-Ramazan Yıldız'ın desteklerini bu çalışmam münasebetiyle bir kez daha şükranla yâd ettikten sonra yazma sürecindeki yüksek sesli düşüncelerime katlanan, metinlerimi okuma zahmetinde bulunup yönlendiren sevgili eşim Prof. Dr. Münire Kevser Baş'a özel teşekkürüm başta olmak üzere, yeni nesile hitap eder, anlaşılır bir dil kullanımında görüşlerine başvurduğum kızlarım Mediha Reyhan ve Zeynep Dila'ya, oğlum İlber'e, siyer yazıcılığına olan özel ilgisi nedeniyle yazdığım metinleri okumasını önemseyen öğrencim Feyza Kaplan'a katkıları için çok teşekkür ederim. Yazdığım başlıkları zaman zaman kendileriyle sohbet konusu yaptığım ve görüşlerini aldığım ana bilim dalındaki mesai arkadaşlarıma, olur olmaz saatte arayarak değerlendirmelerine başvurduğum meslektaşlarıma ve okurla buluşmasını sağlayan Türkiye Diyanet Vakfı yönetimine de minnettarım.

Ummanda bir damla olması dileğiyle...

Eyüp BAŞ
Ankara 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	VII
-------------	-----

HZ. MUHAMMED'İN HAYATI

A. MEKKE YILLARI.....	2
1. Doğumu, Ailesi ve Çocukluk Yılları.....	2
2. Amcası Ebû Tâlib'in Himayesi, Gençlik Yılları ve Ticaretle Meşguliyeti.....	7
3. Evliliği (596).....	10
4. Mekke'deki Sosyal Konumu ve Kâbe Hakemliği (605).....	10
5. Peygamberliğinden Önceki Ortam.....	12
a) Siyasi ortam ve şartlar açısından bakıldığında.....	12
b) İktisadi ortam ve şartlar açısından bakıldığında.....	16
c) Dinî ortam ve şartlar açısından bakıldığında.....	21
d) Sosyokültürel ortam ve şartlar açısından bakıldığında.....	26
6. İlk Vahiy: Allah Tarafından Elçi Seçilmesi (610).....	30
7. Ona İlk İnananlar.....	33
8. İslâm Çağrısını Açıktan İlanı: Destekler ve Karşı Koyuşlar.....	35
9. Müslümanları Habeşistan'a Göçe Yönlendirmesi: İlk Hicret (615).....	40
10. Habeşistan'a İkinci Hicret (616).....	42
11. Amcası Hamza'nın Müslüman Oluşu (616).....	43
12. Ömer bin el-Hattâb'ın Müslüman Olmasıyla Daha da Güç Kazanması (616).....	45
13. Kabilesine Karşı Baskı ve Boykot (616-619).....	46
14. İki Büyük Kaybı: Amcası Ebû Tâlib ve Eşi Hatice'nin Vefatı (620).....	48
15. Sevde bint Zem'a ile Evlenmesi (620).....	49
16. Korunmasızlık ve Güvenilir Bir Yurt Arayışı: Tâif Yolculuğu (620).....	50
17. Yesrib (Medine) ile İlk Teması (620).....	51

حضرت محمدؐ کی حیاتی

- ۲..... مکہ ییللری
- ۲..... طوغومی، عائله سی و چوجقلق ییللری
- ۷..... عمجہ سی ابو طالبؑ حمایہ سی، کنجک ییللری و تجارتلہ مشغولیتی
- ۱۰..... اولیلگی (۵۹۶)
- ۱۰..... مگدہ کی صوسیال قونومی و کعبہ حکملگی (۶۰۵)
- ۱۲..... پیغامبر لگندن اوگجہ کی اورتام
- ۱۲..... سیاسی اورتام و شرطلر آچیسندن باقلدیغندہ
- ۱۶..... اقتصادی اورتام و شرطلر آچیسندن باقلدیغندہ
- ۲۱..... دینی اورتام و شرطلر آچیسندن باقلدیغندہ
- ۲۶..... صوسیو-کولتورل اورتام و شرطلر آچیسندن باقلدیغندہ
- ۳۰..... ایلک وحی: اللہ طرفندن ایلچی سچیللمسی (۶۱۰)
- ۳۳..... اوگا ایلک ایناننلر
- ۳۵..... اسلام چاغرینسی آچیقندن اعلانی: دستکلر و قارشی قویوشلر
- ۴۰..... مسلمانلری حبشستانہ کوچہ یوگنلندیرمسی: ایلک ہجرت (۶۱۵)
- ۴۲..... حبشستانہ ایکنجی ہجرت (۶۱۶)
- ۴۳..... عمجہ سی حمزہ ننگ مسلمان اولوشی (۶۱۶)
- ۴۵..... عَمْرُ بْنُ الْحَخَّاطِیْکُ مسلمان اولسیلہ داہا دہ کوچ قازانسی (۶۱۶)
- ۴۶..... قبیلہ سنہ قارشی باصقی و بویقوت (۶۱۶-۶۱۹)
- ۴۸..... ایکی بویوک غائی: عمجہ سی ابو طالب و اشی خدیجہ ننگ وفاتی (۶۲۰)
- ۴۹..... سودہ بنت ذمعہ ایلہ اولنمسی (۶۲۰)
- ۵۰..... قورونمسیزلق و کوگنیلیر بر یورت آراییشی: طائف یولجیلگی (۶۲۰)
- ۵۱..... یَثْرِب (مدینہ) ایلہ ایلک تماس (۶۲۰)

18. İsrâ ve Mi'rac (621).....	52
19. Yesrib'e Göç Umudu: Akabe Görüşmeleri (621 ve 622)	53
20. Hz. Muhammed'in ve Müslümanların Yesrib'e (Medine) Hicreti (622)	56
B. MEDİNE YILLARI.....	60
1. Medine'de İlk Yıllar: Mescid İnşası, Kardeşlik ve Medinelilerle Vatandaşlık Antlaşması	60
2. Medine'de Değişen Doku ve Denge	64
3. Bir Meydan Okuma: Ezan (623).....	66
4. Yeni Bir Problem: Nifak ve Münafıklar	68
5. Dış Tehditlere Karşı Önlemler: Cihada İzin, İlk Seriyeler ve Gazveler.....	69
6. İslâmî Kimliğin Belirginleşmesi: Kiblenin Kâbe'ye Çevrilmesi ve Orucun Farz Kılınması	71
a) Kiblenin Kâbe'ye çevrilmesi (624)	71
b) İslâmî orucun farz kılınması (624).....	74
7. Kureyş'le İlk Hesaplaşma: Bedir Savaşı/Gazvesi (624).....	75
8. Bedir Zaferi Sonrası Mekke ve Medine'de Hayat	79
9. Kaynukâ' oğulları Yahudilerinin Medineliler Antlaşması'nı Bozmaları ve Medine'den Kovulmaları (624).....	80
10. Medine'de Sükûnet/Hayatın Normalleşmesi.....	82
11. Kureyş İntikam Peşinde: Uhud Savaşı/Gazvesi (625)	85
12. Uhud Sonrası Medine'de Zor Zamanlar: Münafıklar, Recî' ve Bi' rimaûne Faciaları (625)	90
13. Yahudi Nadîroğullarının Medineliler Sözleşmesi'ni Çiğnemeleri ve Kovulmaları (625)	93
14. Hz. Muhammed'in Özel Hayatında ve Medine'deki Bazı Gelişmeler	94
15. Benî Müstalik/Müveysî' Gazvesi (627)	97
16. Şer İttifakı Karşısında Hendek/Ahzâb Gazvesi (627)	98
17. Kurayzaoğulları Yahudilerinin İhanetinin Cezası (627)	103
18. Hz. Muhammed'in Dış Tehditlere Karşı Tavrı: Seriyeler Yılı.....	104
19. Kâbe Ziyareti (Umre) İsteği ve Hudeybiye Antlaşması (628)	105
20. Hudeybiye Antlaşmasıyla Kazandığı Güç ve İtibar: İslâm'a Davet Mektupları (628).....	109
21. Hayber Seferi (628)	113
22. Gecikmeli Kâbe Ziyareti: Kazâ Umresi (629)	116
23. Doğu Roma (Bizans) ile İlk Karşılaşma: Mûte Savaşı (629).....	118

- اسرا و معراج (۶۲۱)..... ۵۲
- يَتْرُوهُ كُوجِ اومودى: عقبه كوروشمه لرى (۶۲۱ و ۶۲۲) ۵۳
- حضرت محمدؐ و مسلمانلرڭ يَتْرُوهُ (مدینه) هجرتى (۶۲۲) ۵۶
- مدینه ييللرى..... ۶۰
- مدینه ده ايلك ييللر: مسجد انشاسى، قرداشلق و مدینه ليلرله و طنداشلق آندلاشمسى ۶۰
- مدینه ده دگيشن طوقو و دنگه ۶۴
- بر ميدان اوقومه: اذان (۶۲۳)..... ۶۶
- يڭى بر پرويلم: نفاق و منافقلى ۶۸
- طيش تهديدلره قارشى اؤڭملر: جهاده اذن، ايلك سريه لر و غزوه لر ۶۹
- اسلامى كيملگڭ بليركينلشمسى: قبله نڭ كعبه يه چوريلمسى و اوروجڭ فرض قيلينمى ... ۷۱
- قبله نڭ كعبه يه چوريلمسى (۶۲۴)..... ۷۱
- اسلامى اوروجڭ فرض قيلينمى (۶۲۴) ۷۴
- قُرَيْشُله ايلك حسابلاشمه: بدر صاواشى/غزوه سى (۶۲۴) ۷۵
- بدر ظفرى صوڭره سى مڭه و مدینه ده حيات ۷۹
- قينقاع اوغوللرى يهوديلرينڭ مدینه ليلر آندلاشمه سنى بوزمه لرى و مدینه دن قوغولمه لرى (۶۲۴)..... ۸۰
- مدینه ده سكونت/حياتڭ نورماللشمسى ۸۲
- قُرَيْشُ انتقام پشنده: أحد صاواشى/غزوه سى (۶۲۵)..... ۸۵
- أحد صوڭره سى مدینه ده زور زمانلر: منافقلى، رجيع و بئر معونه فاجعه لرى (۶۲۵)..... ۹۰
- يهودى نصير اوغوللرينڭ مدینه ليلر سوزلشمه سنى چيگنمه لرى و قوغولمه لرى (۶۲۵)..... ۹۳
- حضرت محمدؐ اوزل حياتنده و مدینه ده كى بعض كليشمه لر ۹۴
- بنى مصطلق/مريسيغ غزوه سى (۶۲۷) ۹۷
- شر اتفاقى قارشيسنده خندق/احزاب غزوه سى (۶۲۷)..... ۹۸
- قريظه اوغوللرى يهوديلرينڭ اهانتنڭ جزاسى (۶۲۷) ۱۰۳
- حضرت محمدؐ طيش تهديدلره قارشى طورى: سريه لر ييلى ۱۰۴
- كعبه زيارتى (عُمره) ايستڭى و حديبيه آندلاشمسى (۶۲۸)..... ۱۰۵
- حديبيه آندلاشمسيله قازانديغى كوچ و اعتبار: اسلامه دعوت مكتوبلرى (۶۲۸)..... ۱۰۹
- خيبر سفرى (۶۲۸) ۱۱۳
- كجيكمه لى كعبه زيارتى: قضا عمره سى (۶۲۹)..... ۱۱۶
- طوغو روما (بيزانس) ايله ايلك قارشىلاشمه: موته صاواشى (۶۲۹) ۱۱۸

24. Kureyş'in Hudeybiye Antlaşması'nı Bozmaları Karşısındaki Tavrı	121
25. Mekke'yi Fethi (630)	122
26. Huneyn/Hevâzin ve Tâif Gazveleri (630)	126
27. Fethedilmiş Mekke'den Medine'ye Dönüşü (630)	129
28. Medine'de Yeni ve Güçlü Dönemi: Son Seriyeler ve Heyetler Hâlinde İslâm'ı Kabuller	130
29. Tekrar Bizans'a Karşı: Tebük Seferi (630)	131
30. Tebük Sonrası Arap Kabile Temsilcilerinin Medine'ye Gelişleri: Heyetler Yılı (631)	133
31. Mekke Fethi Sonrası İlk Hac: Ebû Bekir'i Hac Emri Olarak Görevlendirmesi (631)	135
32. Hac Sonrası Medine'deki Bazı Gelişmeler (631)	137
33. İlk ve Son Hac Ziyareti: Vedâ Haccı ve Hutbesi (632)	138
34. Hac Dönüşü Hastalanması ve Vefatı (632)	140
35. Vefatının Ardından Yaşananlar ve Mirası	142

HZ. MUHAMMED DÖNEMİ'NDE YAŞANAN DEĞİŞİM

Onun Örneğiğinde Hayata Geçirilen Kur'anî Değerler	145
1. Şirk ve Putperestlikten Uzak Durmak	145
2. Asabiyet/Kabile Tutuculuğu ve Irkçılıktan Uzak Durmak	146
3. Övünmemek ve Kibirilenmemek	147
4. Zulüm ve Haksızlık Yapmamak	148
5. Kan Davası Gütmemek	149
6. Kan Dökmek, Şiddete Başvurmamak	151
7. İçki İçmemek	152
8. Kumar Oynamamak	154
9. Faiz Alıp-Vermek, Tefecilik Yapmamak	155
10. Zina ve Fuhuşa Yaklaşmamak	156
11. Kehanet, Büyü, Sihir ve Fala İtibar Etmek	157
12. Gasp, Hırsızlık ve Dolandırıcılık Yapmamak	158
13. Yetim Malı Yememek	159
14. Kız Çocuklarından Utanmamak	161
15. Kadınlara Değer Vermek	162
16. Miras Çarpıklığına Vesile Olmamak	164
17. Emanete Hıyanet Etmemek	164

- ۱۲۱..... قُرُوشْكَ حديبيه آندلاشمه سنى بوزمه لرى قارشيسنده كى طورى
- ۱۲۲..... مگه يى فتحى (۶۳۰)
- ۱۲۶..... حنين/هوازك و طائف غزوه لرى (۶۳۰)
- ۱۲۹..... فتح ايديلمش مگه دن مدينه يه دونوشى (۶۳۰)
- ۱۳۰..... تكرر بيزانسه قارشى: تبوك سفرى (۶۳۰).....
- تبوك صوگره سى عرب قبيله تمثيلچيلرينگ مدينه يه كليشلىرى:
- ۱۳۱..... هيئتلى يىلى (۶۳۱)
- ۱۳۳..... مگه فتحى صوگره سى ايلك حج: ابو بكرى حج اميرى اولارق كورولنديرمىسى (۶۳۱) ..
- ۱۳۵..... ايلك و صوڭ حج زيارتى: وداع حجى و خطبه سى (۶۳۲).....
- ۱۳۷..... حج دونوشى خسته لانسى و وفاتى (۶۳۲)
- ۱۳۸..... وفاتنگ آردندن ياشانانلر و ميراثى

حضرت محمد دوئمنده ياشانان دگيشيم

- ۱۴۵..... اونگ اوردنكلگنده حياته كچيريلن قرانى دگرلر
- ۱۴۵..... شرك و پوتيرستلكدن اوزاق طورمق.....
- ۱۴۶..... عصبيت/قبيله طوتوجيلغى و عرقجىلقدن اوزاق طورمق.....
- ۱۴۷..... اوگونمه مك و كبرلنمه مك
- ۱۴۸..... ظلم و حقسزلق ياپمامق.....
- ۱۴۹..... قان دعواسى كوتمه مك
- ۱۵۱..... قان دوكمه مك، شدة باش وورمامق.....
- ۱۵۲..... ايچكى ايچمه مك.....
- ۱۵۴..... قمار اويناماق.....
- ۱۵۵..... فائض آلوب-ويرمه مك، تفه جيلك ياپمامق.....
- ۱۵۶..... زنا و فحشه ياقلاشمامق
- ۱۵۷..... كهانت، بوگو، سحر و فاله اعتبار ايتمه مك.....
- ۱۵۸..... غصب، خيرسزلق و طولانديريجىلق ياپمامق
- ۱۵۹..... يتيم مالى ييمه مك.....
- ۱۶۱..... قيز چوجقلىرىدن اوتانمامق.....
- ۱۶۲..... قادينلره دگر ويرمك
- ۱۶۴..... ميراث چاريقلغنه وسيله اولمامق.....
- ۱۶۴..... امانته خيانت ايتمه مك.....

ÇEŞİTLİ YÖNLERİYLE HZ. MUHAMMED

1. Bir Kul Olarak Hz. Muhammed: Hayatın İçinde Vahiy Alan ve Kul Muhammed.....	167
2. Bir İnsan Olarak Hz. Muhammed	168
3. Bir Evlat Olarak Hz. Muhammed	169
4. Bir Eş Olarak Hz. Muhammed.....	170
5. Bir Baba ve Dede Olarak Hz. Muhammed.....	172
6. Bir Arkadaş Olarak Hz. Muhammed	174
7. Bir Komşu Olarak Hz. Muhammed.....	176
8. Bir Tacir Olarak Hz. Muhammed	176
9. Bir Eğitici ve Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed.....	178
10. Bir Yönetici ve Komutan Olarak Hz. Muhammed.....	179
11. Bir Peygamber Olarak Hz. Muhammed.....	181
SİYER-İ NEBÎ'DE KİM KİMDİR?	182
SİYER-İ NEBÎ KRONOLOJİSİ	204
HZ. PEYGAMBER'İN MEKKE YILLARI	205
HZ. PEYGAMBER'İN MEDİNE YILLARI	206
YARARLANILAN/ÖNERİLEN SEÇKİ KAYNAKÇA	211

چشيتلي يوڱلريله حضرت محمد

- ۱۶۷ بر قول اولارق حضرت محمد: حياتڱ ايچنده وحى آلان و قول محمد
- ۱۶۸ بر انسان اولارق حضرت محمد
- ۱۶۹ بر اولاد اولارق حضرت محمد
- ۱۷۰ بر اش اولارق حضرت محمد
- ۱۷۲ بر بابا و دده اولارق حضرت محمد
- ۱۷۴ بر آرقداش اولارق حضرت محمد
- ۱۷۶ بر قومشو اولارق حضرت محمد
- ۱۷۶ بر تاجر اولارق حضرت محمد
- ۱۷۸ بر آگيتيجى و آگيتيمجى اولارق حضرت محمد
- ۱۷۹ بر يوڱتيجى و قوموتان اولارق حضرت محمد
- ۱۸۱ بر پيغامبر اولارق حضرت محمد
- ۱۸۲ سپير نبيده كيم كيمدر؟
- ۲۰۴ سپير نبي قرونولوژيسى
- ۲۰۵ حضرت پيغامبرڱ مڱه بيللى
- ۲۰۶ حضرت پيغامبرڱ مدينه بيللى